

11 Μαΐου 2017

Ανταμοιβή και όχι τιμωρία

/ [Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός](#)

Πολύ συχνά, όταν κάνω σεμινάρια ή δίνω διαλέξεις σε συνδέσμους γονέων στα σχολεία, μια πολύ συχνή ερώτηση που μου κάνουν οι γονείς είναι αν θα πρέπει να τιμωρούν τα παιδιά τους ή όχι. Με ρωτούν επίσης αν θα πρέπει να τα ανταμείβουν και πώς, και προβληματίζονται συχνά τι πρέπει να κάνουν όταν το παιδί τους έχει μια αρνητική συμπεριφορά.

Παλιά υπήρχε η πεποίθηση ότι τα παιδιά θα πρέπει να υποστούν τις συνέπειες των πράξεών τους και φυσικά, αν κάνουν κάτι κακό, θα πρέπει να τιμωρηθούν. Εγώ έχω μια κάπως διαφορετική προσέγγιση την οποία είδα να δουλεύει για πολλά χρόνια και να έχει μάλιστα, εξαιρετική επιτυχία.

Εκείνο λοιπόν που εγώ υποστηρίζω είναι πως, αντί να τιμωρήσουμε εκ των υστέρων (μετά δηλαδή), θα ήταν καλύτερα να ανταμείψουμε, εκ των προτέρων (δηλαδή πριν). Τι εννοώ; Ας πούμε πως ένα μικρό παιδί κάνει τη Δευτέρα μια αταξία και σπάζει το ακριβό μας βάζο. Για να το τιμωρήσουμε του λέμε πως δεν θα το πάρουμε στα γενέθλια του φίλου του το Σάββατο. Το παιδί όμως διερωτάται τι σχέση έχει το βάζο με τα γενέθλια και τι σχέση έχει η Δευτέρα με το Σάββατο.

Η δική μου λοιπόν προσέγγιση είναι να προσπαθούμε από πριν να δίνουμε ένα κίνητρο, μια ανταμοιβή στο παιδί. Για παράδειγμα θα μπορούσαμε να πούμε: «Αν έχεις τελειώσει το διάβασμά σου μέχρι τις 5.00 σήμερα το απόγευμα, τότε θα

πάμε στον ξάδελφο σου για να παίξετε! Αν όμως δεν το έχεις τελειώσει, θα με αναγκάσεις να μη σε αφήσω να δεις τηλεόραση απόψε».

Συμβουλές σε γονείς

Ας αναλύσουμε βήμα με βήμα αυτή μου την προσέγγιση. Όταν λέμε στο παιδί, από πριν ότι θα το ανταμείψουμε για την καλή του συμπεριφορά, για το ότι δηλαδή θα έχει τελειώσει το διάβασμά του μέχρι τις 5.00, του δίνουμε ένα κίνητρο για να τελειώσει. Και μην μου πείτε πως το παιδί θα έπρεπε να χαίρεται να διαβάξει χωρίς κίνητρο, γιατί δεν πιστεύω πως αυτό ισχύει για οποιοδήποτε παιδί σήμερα (δυστυχώς). Παρόλο λοιπόν που το παιδί μπορεί να σηκώνει με αδιαφορία τους ώμους του και να μας πει πως δεν το νοιάζει αν θα πάει στον ξάδελφο του ή όχι, πιστέψτε με, το νοιάζει.

Όταν του λέμε «θα με αναγκάσεις», το βοηθούμε να καταλάβει πως εκείνο, το παιδί δηλαδή, αποφασίζει αν θα τελειώσει ή όχι, αν θα πάει στον ξάδελφο ή όχι, αν θα δει τηλεόραση ή όχι. Εκείνο που εμείς κάνουμε είναι να του δώσουμε την επιλογή της απόφασης και να αντιδράσουμε όπως υποσχέθήκαμε σε αυτή του την απόφαση. Αν δηλαδή τελειώσει μέχρι τις 5.00, το παίρνουμε στον ξάδελφο του. Αν δεν τελειώσει, δεν το παίρνουμε και δεν το αφήνουμε να δει τηλεόραση απόψε.

Όλα αυτά τα κάνουμε με απόλυτη αγάπη, με ηρεμία και γαλήνη, χωρίς περιττές διαλέξεις και κηρύγματα. Αντίθετα, θα μπορούσαμε να δείξουμε τη χαρά μας και την περηφάνια μας για εκείνο, αν έχει τελειώσει το διάβασμά του νωρίς, λέγοντας για παράδειγμα: «Πόσο χαίρομαι που τέλειωσες το διάβασμά σου νωρίς! Ας πάμε λοιπόν στον ξάδελφο σου όπως σου υποσχέθηκα. Το αξίζεις.»

Ξέρω πως τώρα σκέφτεστε, και τι λέμε αν δεν τέλειωσε το διάβασμά του; Με απόλυτη σταθερότητα και αγάπη μπορούμε να πούμε κάτι σαν αυτό: «Κρίμα που αποφάσισες να μην τελειώσεις το διάβασμά σου νωρίς. Λυπάμαι πραγματικά που δεν θα πάμε στον εξάδελφό σου για να παίξετε και που με αναγκάζεις να μη σε αφήσω να δεις τηλεόραση απόψε.» Εδώ κάνουμε μια παύση για να νιώσει το παιδί τη λύπη μας και την ειλικρίνειά μας αλλά και την απόλυτη σταθερότητα στα όσα λέμε. Μετά την παύση θα μπορούσαμε να πούμε: «Ίσως όμως καταφέρουμε να πάμε αύριο, αν και εσύ το θέλεις φυσικά». Και αύριο, την επόμενη μέρα δηλαδή, ξαναλέμε τα ίδια από την αρχή.

Νομίζω πως μπορώ να μαντέψω άλλη μια ερώτηση που υπάρχει στο μυαλό σας τώρα. Ίσως να σκέφτεστε κατά πόσο θα πρέπει να ανταμείβουμε, να δωροδοκούμε δηλαδή το παιδί για να κάνει κάτι που είναι υποχρέωσή του να το κάνει, π.χ. το διάβασμα. Σας καταλαβαίνω απόλυτα. Αν είμαστε όμως ρεαλιστές θα δούμε πως

ζούμε σε μια κοινωνία γεμάτη με ανταμοιβή ή δωροδοκία, μόνο που την εκφράζουμε με άλλες πιο αποδεκτές λέξεις: ευκαιρίες, εκπτώσεις, δώρα, δωροκουπόνια, μισθό κ.ά. Αφού λοιπόν αυτές οι λέξεις ισχύουν και είναι αποδεκτές για μας, γιατί όχι και για τα παιδιά μας; Εκτός αυτού όμως ισχύει και το γεγονός πως μια καλή συνήθεια κτίζεται μόνο με την επανάληψη. Την πρώτη φορά το παιδί τελειώνει νωρίς το διάβασμα για να πάει στον εξάδελφο, τη δεύτερη φορά τελειώνει νωρίς για να παίξει μετά το αγαπημένο του παιχνίδι, την τρίτη για να κάνει αυτό, την τέταρτη για να κάνει εκείνο, κ.λπ. Με τον τρόπο αυτό όμως, έχει σιγά σιγά κτίσει τη συνήθεια να τελειώνει το διάβασμά του νωρίς και να χαίρεται τον ελεύθερο χρόνο που έχει μετά.

Και πάμε τώρα στο θέμα της τιμωρίας. Τι γίνεται αν έχει όντως σπάσει το βάζο; Πριν αντιμετωπίσουμε το παιδί θα πρέπει να σκεφτούμε πως το βάζο έχει σπάσει και πως ότι και αν κάνουμε το βάζο δεν θα διορθωθεί. Μετά πρέπει να σκεφτούμε πως δεν θέλουμε εκτός από τα κομμάτια του βάζου να κομματιάσουμε και την προσωπικότητα και την αυτοπεποίθηση του παιδιού!

Θα πρέπει λοιπόν να ρωτήσουμε τον εαυτό μας αν το σπάσιμο του βάζου ήταν αταξία ή απροσεξία; Αταξία, σε αυτή την περίπτωση σημαίνει ότι, παρόλο που επανειλημμένα προειδοποιήσαμε το παιδί να μην κλωτσά την μπάλα μέσα στο σπίτι, το παιδί δεν υπάκουσε και έσπασε το βάζο. Τότε εδώ βάζουμε μια τιμωρία, στερώντας για παράδειγμα το παιδί από κάτι που του αρέσει. Θα μπορούσαμε για παράδειγμα να του πούμε: «Παρόλο που σε είχα προειδοποιήσει πως κλωτσώντας τη μπάλα μέσα στο σπίτι θα σπάσεις κάτι, εσύ συνέχισες να το κάνεις και τώρα βλέπεις το αποτέλεσμα. Με αυτή σου την πράξη με αναγκάζεις να σου στερήσω το αγαπημένο σου παιχνίδι για μια βδομάδα» και αφού το πούμε, το κάνουμε! Στερούμε από το παιδί το αγαπημένο του παιχνίδι, για μια βδομάδα, όπως ακριβώς είπαμε. Δεν δεχόμαστε παζάρια, δεν υποχωρούμε σε 2-3 μέρες αν το παιδί είναι φρόνιμο, δεν..., δεν ... Μένουμε σταθεροί σε ό,τι είπαμε!

Σε περίπτωση όμως που το παιδί έσπασε το βάζο από απροσεξία, όχι αταξία και λυπηθεί και το ίδιο αμέσως για την πράξη του αυτή και ίσως ακόμα αρχίσει να κλαίει, τότε μαζεύουμε τα σπασμένα κομμάτια του βάζου και μιλάμε με αγάπη στο παιδί συμμαριζόμενοι τη δική του λύπη. Βεβαιωνόμαστε επίσης πως δεν θα ξαναβάλουμε ακριβό βάζο «σε επικίνδυνη» θέση!

Να στε πάντα καλά.

Μιράντα.

*Η Μιράντα Σιδερά είναι Κοινωνικός Επιστήμονας, Εκπαιδεύτρια σεμιναρίων και συγγραφέας οκτώ βιβλίων μεταξύ των οποίων του μπεστ σέλλερ ΜΕΓΑΛΩΝΩ ΣΩΣΤΑ ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΜΟΥ; και του ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΚΑΙ ΤΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ. Μπορείτε να τη βρείτε

στο Τ: 99314312, Ε:miranda@spidernet.com.cy ή στο γραφείο της στα Περβόλια
Λάρνακας.

Πηγή : paidiatros.com